

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
факультет психології
кафедра педагогічної та вікової психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри з науково-педагогічної і
вдділ навчальної роботи та рекрутації

проф. Таврилюк С. В.

Протокол № 2 від 18.10.2017 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

підготовки магістра

спеціальності 011 – освітньо-педагогічні науки

освітньої програми (спеціальності) Педагогіка вищої школи

Луцьк – 2017

Програма навчальної дисципліни «Психологія вищої школи» підготовки магістра, галузі знань 01 освіта-педагогіка, спеціальності 011освітньо-педагогічні науки, за освітньою програмою Педагогіка вищої школи.

Розробник: Мілінчук Володимир Ігорович кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогічної та вікової психології.

Рецензент: Федотова Тетяна Володимирівна кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної психології.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології
протокол № 12 від 30 серпня 2017 р.

Завідувач кафедри: Гошовський Я. О.

Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією факультету психології
протокол № 1 від 30 серпня 2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету психології Іванашко О. Є.

Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01 освіта-педагогіка Спеціальність 011 освітньо-педагогічні науки Освітня програма Педагогіка вищої школи Освітній ступінь Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів - 4		Рік навчання <u> 2 </u>
		Семестр <u> 3-ий </u>
		Лекції <u> 16 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 24 </u> год.
		Лабораторні <u> 0 </u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Індивідуальні <u> 0 </u> год.
	Самостійна робота <u> 72 </u> год.	
	Консультації <u> 8 </u> год.	
		Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія вищої школи» є надання магістрантами основних теоретичних підходів та набуття ними практичних навичок використання методів і методик сучасної психології в цілях організації та проведення навчального процесу в вищому навчальному закладі.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Психологія вищої школи» є:

- вивчення теоретичних основ психології вищої школи.
- ознайомлення з основними психологічними проблемами вищої школи
- ознайомлення з особливостями конструювання тестових завдань об'єктивного контролю знань студентів.
- оволодіння і подальше використання методу спостереження за психологічними процесами у вищому навчальному закладі
- формування у магістрантів внутрішньої мотивації урахування психологічних законів та закономірностей у професійній та педагогічній діяльності.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- засвоєння основних завдань, змісту діяльності та особливостей наукової організації праці викладача вищої школи. Розвиток творчих засад у діяльності і

психологічний аналіз педагогічної майстерності викладача вищої школи та шляхи їх формування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати :

- предмет та завдання психології вищої школи;
- вимоги до особистості спеціалістів з вищою освітою та особливо спеціалістів вищих навчальних закладів;
- вікові особливості студентської молоді;
- особливості психічного розвитку та соціалізації студентів;
- психологічні основи формування у студентів професійних знань та навичок, соціально-психологічні процеси у студентських групах;
- психологічні проблеми вищого навчального закладу як соціальної організації, психологічні фактори педагогічної та наукової діяльності викладачів та їхньої успішної кар'єри.

вміти:

- орієнтуватися в сучасних психологічних проблемах вищої школи;
- самостійно розбиратися на постановці і вирішенні психологічних проблем, пов'язаних з організацією педагогічної та професійної діяльності;
- аналізувати психологічні явища і процеси у вищих навчальних закладах;
- грамотно ставити і вирішувати психологічні завдання навчального та виховного процесів у вищому навчальному закладі.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Кон- сульт.	Сам. роб.	Контр. роб. (к-ть)
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Загальні питання психології вищої школи							
Тема 1. Предмет і завдання психології вищої школи	19	2	4		1	12	
Тема 2. Психологічна характеристика змісту і методів навчання	19	2	4		1	12	
Разом за змістовим модулем 1	38	4	8		2	24	
Змістовий модуль 2. Психологія діяльності студентів							
Тема 3. Психологічний аналіз діяльності студента	19	2	4		1	12	
Тема 4. Психологічні особливості студентської групи	19	2	4		1	12	
Разом за змістовим модулем 2	38	4	8		2	24	

Змістовий модуль 3. Психологічні основи діяльності викладача вищої школи							
Тема 5. Психологічна характеристика праці викладача вищого навчального закладу	22	4	4		2	12	
Тема 6. Психологічні вимоги до особистості викладача вищої школи	22	4	4		2	12	
Разом за змістовим модулем 3	44	8	8		4	24	
Усього годин	120	16	24		8	72	

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Болонський процес та актуальні психологічні проблеми сучасної вищої освіти в Україні.	3
2	Метод аналізу продуктів діяльності.	3
3	Особливості формування питань у соціально-психологічному дослідженні проблем у вищій школі.	3
4	Види тестового контролю знань: тесті попереднього контролю, проміжного та загального контролю.	3
5	Система навчальних елементів: поняття, явища, відношення, алгоритми.	3
6	Технології конструювання тестів об'єктивного контролю знань рівня освітньо-професійної підготовки фахівців.	3
7	Технологія психометричного аналізу тестів та тестових завдань.	3
8	Когнітивна сфера та особливості її розвитку у юнацькому та дорослому періоді.	3
9	Психологія пізнавальної діяльності студентів.	4
10	Психологічні умови підвищення успішності навчання у ВНЗ.	4
11	Життєвий шлях та освіта.	4
12	Мотивація навчання.	4
13	Психологічні основи формування творчої особистості в вищій школі.	4
14	Викладач вищої школи и проблеми його професійного росту.	4
15	Групова динаміка у студентському колективі та активні методи навчання.	4
16	Девіантна поведінка у молодіжному середовищі.	4
17	Психологічні особливості взаємовідносин викладача та студента.	4
18	Невербальні засоби спілкування.	4
19	Стиль управління та його психологічна ефективність.	4
20	Сучасні технології навчання та їхні психологічні особливості (дистанційне навчання, тренінги).	4
	Разом	72

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальне науково-дослідне завдання передбачає ґрунтовне опрацювання теоретичного матеріалу, першоджерел та додаткової літератури з теми, яка обирається студентом.

Індивідуальні завдання студенти виконують на основі знань, умінь та навичок, здобутих під час лекцій, практичних занять та самостійної роботи, що охоплює зміст навчального курсу.

Враховуючи специфіку цього курсу, кожен студент має виконати такі індивідуальні завдання:

1. Скласти глосарій понять і термінів з курсу.
2. Підібрати методики для проведення досліджень.
3. Підготувати доповідь, реферат (10-15 друкованих сторінок).

Орієнтовна схема реферативного повідомлення:

1. Загальна характеристика досліджуваної проблеми.
2. Аналіз історії проблеми та ступінь її розробленості.
3. Основні питання, яким приділяють увагу дослідники.
4. Висновки та оцінка студентом досліджуваної проблеми за власними критеріями.
5. Список використаних джерел.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Психологія вищої школи складається з трьох змістових модулів: поточне оцінювання (аудиторні заняття), індивідуальні завдання, самостійна робота впродовж семестру.

У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем - 40 балів;
2. дві модульні контрольні роботи кожна по 30 балів – загальна кількість 60 балів.

Наприкінці вивчення курсу, формою підсумкового контролю є залік, який оцінюється від 0 до 60 балів.

Поточний контроль (маx = 40 балів)												Модульний контроль (маx = 60балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1												Модуль 2		
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				МКР 1	МКР 2	
T 1	T2	T 3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	30	30	100
3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4			

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно Добре	зараховано
82-89	B		
75-81	C	Задовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)
67-74	D		
60-66	E		
1-59	Fx	Незадовільно	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Буланова-Топоркова М.В. Педагогика и психология высшей школы: Учебное пособие/ М. В. Буланова-Топоркова, А. В. Духовнева, Л. Д. Столяренко.- 2-е изд., доп. и перераб.- Ростов н/Д: Феникс, 2002.- 544 с.
2. Загальна психологія. / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 704 с.
3. Зимняя И. А. Педагогическая психология / И. А. Зимняя. – М., 2000. – 175 с.
4. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос, О. Г. Мирошник. - 2-ге вид., доповн. і переробл.- К.: Вища шк., 2004.- 422 с. 62

5. Кузьмінський А. І. Омеляненко В. Л. Педагогіка. Підручник. – К.: Знання, 2007. – 447 с.
6. Мороз О. Г. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посіб. для молодих викладачів, аспірантів і майбутніх магістрів / Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. І. / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова; Інститут вищої освіти АПН України / О. Г. Мороз (заг.ред.). — К. : НПУ, 2003. — 267с.
7. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К.: Філ-студія, 2006. – 320 с.
8. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: практикум: Навч. посіб / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко . – К.: Каравела, 2008. – 336 с.
9. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи: підручник / Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. – Київ: Каравела, 2008.- 351 с.
10. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: Учеб. пособ. / С. Д. Смирнов. – М.: Академия, 2005. – 400 с.
11. Словарь-справочник по педагогике / Авт.-сост. В. А. Мижеригов, под. общ. ред. П. И. Пидкасистого. - М.: ТЦ Сфера, 2004.- 448 с.- 43 – 47.

Додаткова

1. Закон України «Про вищу освіту» // Освіта. – 2002. – 20 – 27 лют.
2. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта. – 2002. – 24 квіт. – 1 трав. – С. 2 -4.
3. Збірник основних нормативних актів про вищу освіту, наукову діяльність, підготовку та атестацію наукових кадрів (станом на 01.02.03р.).- Харьков: Гриф, 2003. - 336 с.
4. Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Психология высшей школы / М. И. Дьяченко., Коломінський Н. Л. Психологія менеджменту в освіті / Н. Л. Коломінський. — К.: МАУП, 2000.
5. Кремінь В. Освіта і наука України. Шляхи модернізації. Факти, роздуми, перспективи / В. Кремінь. – К. : Грамота, 2003.- 216 с.
6. Левківський М. В. Історія педагогіки: підручник.- К.: ЦНЛ, 2003.- 360 с. Моніторинг якості освіти : світові досягнення та українські перспективи/ за ред. О. І. Локшиної. - К.: К.І.С., 2004.- 128 с.
7. Моніторинг якості освіти : становлення та розвиток в Україні (Рекомендації з освітньої політики) / за ред. О. І. Локшиної. - К.: К.І.С., 2004.- 160 с.

8. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие/ Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров. - 2-е изд. - М.: Академия, 2005. - 272 с.

9. Освіта України: Нормативно-правові документи.- К: Міленіум, 2001.- 472 с.

10. Освітні інтернет ресурси: Інформаційний довідник/ Укл. М. С. Коломоець.- К.: Освіта України, 2005.- 202 с.

11. Полонский В. М. Словарь по образованию и педагогике / В. М. Полонский - М.: Высш.шк., 2004. – 512 с.

12. Радугин А. А. Педагогика: Учебное пособие / А. А. Радугин. - М: Центр, 2002.- 272 с.

13. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. - К.: К.І.С., 2003.- 296 с.

14. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посібн. для студ. вищих пед. навч. закл. / В. А. Семиченко. – К.: Вища школа, 2004. – 336 с.

15. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З. І. Слєпкань. – К.: Вища школа, 2005. – 240 с.

16. Чернілевський Д. В. Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник / Д. В. Чернілевський, М. І. Томчук. – Вінниця: Вінницький соціально-економічний ін-т унів. «Україна», 2006. – 402 с.

17. Ягупов В. В. Педагогіка: Навчальний посібник / В. В. Ягупов. - К.: Либідь, 2002.- 560 с.

18. Яновская Н. В. Учебные заведения: организация и учет. / Н. В. Яновская. - Х: Фактор, 2000. – 648 с.

19. Ярошук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти Навч. посіб. / Л. Г. Ярошук. – Луцьк, 2010. – 308с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Болонський процес та актуальні психологічні проблеми сучасної вищої освіти в Україні.
2. Об'єкт, предмет та завдання психології вищої школи.
3. Вікові періодизації та їхні особливості.
4. Вік як психологічна категорія.
5. Поняття психологічного часу та психологічного віку.
6. Період юнацтва та його особливості.

7. Період дорослості та його психологічні особливості.
8. Когнітивна сфера та особливості її розвитку у юнацькому та дорослому періоді.
9. Психологічні основи формування професійного мислення.
10. Психологічні процеси та особливості їхнього розвитку у період навчання у вищій школі.
11. Професійна орієнтація школярів та її роль у підготовці до навчання у ВНЗ.
12. Психологічні особливості навчання у вищій школі.
13. Психологічні умови підвищення успішності навчання у ВНЗ.
14. Особистість та особливості її формування у процесі навчання у вищій школі.
15. Типологічні особистісні якості студентів та викладачів.
16. ВНЗ як інститут соціалізації.
17. Механізми соціалізації людини у вищому навчальному закладі.
18. Соціалізація та адаптація студентської молоді.
19. Психологічні основи формування особистості студента як спеціаліста з вищою освітою.
20. Мотивація навчання студентів.
21. Психологічні основи професійного самовизначення людини.
22. Профорієнтаційна робота у вищому навчальному закладі.
23. Навички та вміння, психологічні основи формування.
24. Психологічні особливості формування професійних навичок та вмінь.
25. Психологічні особливості творчої діяльності.
26. Психологічні основи формування творчої особистості у вищій школі.
27. Схильність до наукової діяльності та проблеми її діагностики.
28. Психологічні проблеми кар'єрного росту людини.
29. Девіантна поведінка у молодіжному середовищі.
30. Студентська група та її соціально-психологічні особливості.
31. Соціально-психологічні основи індивідуальних та групових методів навчання.
32. Групова динаміка у студентському колективі та активні методи навчання.
33. Соціально-психологічна згуртованість студентської групи та проблеми ефективності навчального процесу.
34. Соціально-психологічні особливості діяльності викладача вищої школи.
35. Міжособистісні та міжгрупові конфлікти та засоби вирішення.
36. Гендерна соціалізація у ВНЗ.

37. Гендерні стереотипи у навчально-виховному процесі.
38. Студентська сім`я та її психологічні особливості.
39. Лідерські процеси в навчальних групах.
40. Лідерство та керівництво у навчальному процесі.
41. Типологія соціальних організацій та їхні психологічні характеристики.
42. Психологічні ознаки соціальних організацій.
43. Університет як соціальна організація.
44. Педагог як організатор освітнього процесу.
45. Студент як суб`єкт навчальної діяльності і самоосвіти.
46. Психологічний аналіз діяльності студентів та викладачів ВНЗ.
47. Керівництво та лідерство в навчальних закладах.
48. Стиль управління та його психологічна ефективність.
49. Самоорганізаційні процеси у ВНЗ та їхня роль в удосконаленні навчального процесу.
50. Сучасні технології навчання та їхні психологічні особливості (дистанційне навчання, тренінги).
51. Психологічні особливості виховного процесу у ВНЗ.
52. Безперервна освіта та її психологічні проблеми.
53. Соціально-психологічні проблеми науково-викладацьких колективів вищої школи.
54. Психологічні основи активних форм навчання.
55. Психологічні особливості взаємовідносин викладача та студента.
56. Спілкування та соціально-психологічний вплив на студента.
57. Зворотній зв`язок у професійному спілкуванні.
58. Невербальні засоби спілкування у навчальному процесі.
59. Ділові гри та психологічні проблеми їхнього використання у навчально-виховному процесі.
60. Семінарські заняття та їхня роль у формуванні культури професійного спілкування.